

d'UPyD des de les eleccions del 2009—, Fernando Savater, Carlos Martínez Gorrarán —cap de llista per València l'any 2008— o Antonio Elorza, que se n'ha distanciat força, va ajudar UPyD a trobar un espai allà on el PSOE rep un tracte preferent. A grans trets, la seua idea sobre l'organització territorial de l'estat espanyol era compartida.

Algunes desavinences al si de la formació, però, n'han temperat la relació. Sobretot, l'eixida de Mikel Buesa, germà del socialista Fernando Buesa —mort en un atemptat d'ETA l'any 2000— i ex-dirigent del Foro de Ermua.

El març passat, més de dos centenars de militants d'UPyD es desmarcaven de la formació mitjançant un manifest en què culpaven Rosa Díez de convertir el partit en “una eina al seu servei personal en exclusiva”. La seua conclusió, després d'haver-hi conviscut, es resumia dient que UPyD és, ras i curt, un “frau”.

Segons els dissidents, UPyD exerceix la “persecució del discrepant, amputa de manera intencionada tots els canals de comunicació entre afiliats i actua de manera cabdillista, imposant un model d'organització interna molt ferri”.

La galtada a la líder del partit era de volada, encara més tenint en compte que arribava quan només feia un any del primer congrés del partit. Entre els signants del comunicat hi havia Valia Merino, que aleshores havia competit amb Díez per la presidència del partit i que va ser suspès de militància per haver-lo “desprestigiado”. Aquest nodrit grup d'ex-afiliats van remarcar que votar UPyD era “votar un frau polític que, rere un embolcall i un discurs pretesament atractiu, oculta un interior amarg i fals”. “Votar UPyD és avalar una enorme mentida política”, sentenciaven els impulsors del document crític amb Díez.

La imatge de partit altament democràtic que vol transmetre la direcció del partit —amb primàries obertes a tots els militants en què no cal presentar avals, per exemple— xoca de ple amb aquesta sensació amarga que exposaven els descontents amb la presidenta. Amb tot, el nacionalisme antinacionalista que patrocina UPyD té moltes paperetes de reeixir el 20 de novembre, i al País Valencià hi tenen dipositades moltes esperances.

Victor Maceda

“No em considere un nacionalista espanyol”

L'actor Toni Cantó és el cap de llista per València d'UPyD a les eleccions estatals del mes entrant. Assegura que hi ha pares valencians que tenen problemes per a escolaritzar els fills en castellà i es plany per les dificultats que pateix el seu partit a l'hora d'aparèixer als mitjans. A tots.

Un actor entra en política! Vós ens podreu dir quin dels polítics actuals és més bon actor, doncs.

—No en conec cap que siga un bon actor. En conec, això sí, que creuen en les seues idees i en tot allò que diuen. La millor, en aquest sentit, és Rosa Díez. Rubalcaba i Rajoy, no me'ls crec; l'un promet fer coses contràries a allò que ha votat fins ara, i l'altre s'hi posa de gaidó i no bada boca; ja ens sorprendrà d'ací a uns quants mesos. Els nacionalistes tampoc no són bons actors. Un bon actor és el qui diu la veritat.

—Parleu dels nacionalistes. N'hi ha d'espanyols?

—No. El concepte *nacionalisme* va lligat a la seua nul·la disposició a cedir competències. En vol més i més i no està disposat a cedir-ne cap... Si no és que els generen dificultats econòmiques, cosa que comença a passar ara i que em sembla una trampa. Som nosaltres, l'estat espanyol, que podem cedir competències, fins al punt que hauríem d'establir una harmonització fiscal d'abast europeu. Coses com aquesta ens diferencien clarament del discurs nacionalista.

—No us considereu un nacionalista.

—Jo no. La nació, la bandera i la llengua són tres coses que sovint agiten els polítics incompetents per a no parlar d'allò que realment importa a la gent i no responsabilitzar-se d'allò que fan.

—L'altre dia, però, una gran bandera espanyola va presidir l'acte públic que va fer al bell mig de València.

—És que era un acte per al Congrés dels Diputats, un acte nacional. Si haguera estat un acte per a les eleccions autonòmiques o municipals, també hi hauríem posat la de la Comunitat.

—Als mítings del PP no hi ha cap bandera sobre l'escenari...

—Mireu, aquest debat em sembla caduc. Això d'associar la bandera espanyola amb el feixisme o la dreta és una cosa que jo defuig. Fins i tot a l'esquerra, n'hi ha que ho han superat. Temes com la bandera o el fet de plantar cara als nacionalistes, ja els van bé a segons quins partits nacionalistes o d'esquerres, a fi de simplificar-ho tot. Sort que a poc a poc la gent se n'adona, de tot plegat. De fet, un dels motius pels quals reivindicuem la bandera espanyola és la igualtat. Pensem que cal unificar competències que són en mans de les comunitats; no sols la sanitat o l'educació, sinó també el medi, l'aigua... Hem de garantir per llei la igualtat. El model autonòmic ha estat un dels responsables de la nostra millora com a país, però és l'hora d'ajustar els desajustos que hi ha. Com pot ser que la vacuna de la meningitis em coste molt cara a València i siga gratuïta a Madrid? Com pot haver-hi disset sistemes educatius diferents? Són qüestions que atempten contra la igualtat, com també que hom no puga buscar feina arreu de l'estat.

—Teniu la P de progrés. Sou progressistes com el PSOE?

—[Riu.] El PSOE no és progressista, fa unes polítiques regressives. Si hem

arribat a un dels moments més delicats de la nostra història democràtica és per culpa dels dos grans partits, que amb l'ajuda momentània dels partits nacionalistes van permetre la generació d'un sistema de riquesa fonamentat en la construcció. Sabien molt bé que aquell model ens duria on som ara, però cap no va tenir prou visió d'estat per a redreçar-lo. D'ací vénen la desocupació i la fam que pateixen les nostres famílies.

—**Què us separa també del PP?**

—Fixeu-vos en la Comunitat Valenciana. El PP malbarata els diners públics i retalla en sanitat i en educació, però no retallen en allò que els afecta directament: cal evitar les duplicitats que generen les comunitats autònomes, cal fusionar municipis de menys de 5.000 habitants, eliminar les diputacions... Ens estalviariem milers de milions d'euros! Només que adequarem el funcionament de les comunitats autònomes a les recomanacions de la UE, ens estalviariem 26.000 milions d'euros! PP i PSOE, però, no actuaran contra el seu clientelisme. L'altre dia, per exemple, Esteban González Pons va proposar d'eliminar una cinquantena de diputats al Congrés, cosa que encara fomentaria més el bipartidisme. Escolteu, i per què no eliminem els milers de polítics que no fan res més que viure de la mamella?

—**Com es poden eliminar?**

—A l'Ajuntament de Madrid hi ha 500 persones que ja gaudeixen d'un altre sou i cobren més de mil euros al mes com a vocals de districte. UPyD ha renunciat al 80% d'aquests fons, però ens han dit que els hem de cobrar. Els ingressem a un compte corrent i d'ací a quatre anys lliurarem aquests 450.000 euros perquè els dediquen a despesa social. Nosaltres tenim 40 vocals, però PSOE i PP en tenen 450! També hem proposat que els diputats paguen impostos pel 100% del seu sou i no com ara, que una part resta exempta de l'IRPF. PSOE, PP i IU —que fa tantes picadetes d'ull als del 15M— s'han negat a debatre-ho al Congrés!

—**La Generalitat Valenciana imposa el català als col·legis?**

—La Constitució permet el dret d'estudiar en castellà i valencià, cosa que ací no passa. N'hi ha que tenen problemes per a estudiar en valencià i n'hi ha que en tenen per a estudiar en castellà.

—**En castellà?**

—Òbviament que sí.

—**Una recentralització de l'ensenyament respectaria les realitats locals?**

—És clar. Em sembla molt més preocupant que PP i PSOE no respecten la igualtat, com passa ara, i que només pensen a la curta.

—**També aspireu a modificar la llei electoral. Un diputat a Sòria o Terol, però, ix molt més barat que no obtenir-lo a Barcelona o a València.**

—Volem acostar-nos tant com puguem a allò d'"un home, un vot". És injust que, amb els mateixos vots que nosaltres, el PNB tinga sis diputats i UPyD un. Cal esmenar-ho, però PP, PSOE i els seus eventuals socis nacionalistes no s'estan de posar-hi traves, mentre IU sempre ho ha donat tot al PSOE en canvi de res.

—**Saludaríeu que al Congrés es poguera parlar en català?**

—Em semblaria una errada. Si tenim una llengua comuna que ens permet de comunicar-nos, quina necessitat hi ha de gastar diners en traductors? Coses com aquesta distancien els ciutadans dels polítics. La gent ens demana austeritat.

—**I quan passe la crisi?**

—Veurem quan acaba, perquè sembla que serà molt i molt llarga.

**“Compromís?
Les solucions a la
situació del país
han de ser en clau
espanyola, nacional”**

—**Els mitjans de comunicació espanyols tracten bé UPyD?**

—Qui no és gran, troba dificultats per a eixir als mitjans, i qui no és nacionalista també en té allà on aquests governen.

—**Es parla molt més de Rosa Díez que no del BNG o Coalició Canària.**

—Quants votants té cadascú d'ells i quants en té ella? A les Canàries, en canvi, de Rosa se'n parla molt menys. A poc a poc ens anem fent un forat, però encara ens sentim maltractats.

—**També per la premsa més hostil amb els socialistes?**

—En general, hi eixim molt menys que no ens mereixem.

—**En el cas que sigueu escollit diputat per València, quina serà la primera proposta que presentareu?**

—Potser tindrà a veure amb algun eix clau del nostre programa, com per exemple la injusta llei electoral o com de cara i ineficient resulta la política espanyola. Hem de fer cas a les peticions de la UE.

—**Les enquestes no garanteixen cap diputat a UPyD per València, però sí a la coalició Compromís. El seu nacionalisme també és perillós?**

—Els nacionalismes no em semblen perillosos, però pense que la solució del nostre país no serà en clau nacionalista, sinó que és una qüestió d'estat. Les solucions que aportaria Compromís no ajudarien gaire a eixir de la situació difícil en què es troba aquest país. Les solucions han de ser en clau espanyola, en clau nacional.

Victor Maceda